



Mottagare: Miljödepartementet

Svar på remiss: Tillväxtanalys rapport Näringslivets klimatomställning PM2022:10

(Miljödepartementets diarienummer M2022/01829)

Länsstyrelsen i Jönköpings län yttrar sig över Tillväxtanalys rapport Näringslivets klimatomställning PM2022:10. Rapporten är ett underlag inför den kommande klimatpolitiska handlingsplanen (2023–2026). Samtidigt med denna remiss remitteras också, till samma remissinstanser, förslag om transportsektorns klimatomställning från Trafikanalys samt motsvarande förslag avseende kommuner och regioner från länsstyrelsen i Uppsala.

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Tillväxtanalys har som övergripande inriktning valt att de svenska åtgärderna ska anpassas till EU. Att lagstiftning och mer skarpa styrmedel ska komma från europeisk nivå och att svenska åtgärder ska handla om att underlätta för att nå dessa. Utgångspunkten är att vi ska infoga oss i EU:s mål och ambitioner, inte ha avvikande eller mer ambitiösa sådana.

Länsstyrelsen anser dock att det fortsatt är viktigt med egna nationella och regionala mål. Varje län har en klimat- och energistrategi där även näringslivet ingår. Till detta finns dessutom branschvisa färdplaner framtagna genom Fossilfritt Sverige. Båda dessa underlag visar på viljan i svenskt näringsliv att gå före i klimatomställningen.

Även andra styrmedels roll, såsom möjligheter att styra genom miljöbalken bör läggas till. I det fortsatta arbetet är det viktigt att även få med de verktygen och att se sambanden mellan exempelvis de nya förslagen i relation till lagstiftning, tillståndsprocesser och tillsyn.

Synpunkter på betänkandets förslag

Länsstyrelsen lämnar synpunkter utifrån sektorerna som utredningen har delat in sina förslag i.

Elektrifiering

Länsstyrelsen är generellt positiv till hela paketet med förslag och rekommendationer rörande elektrifiering. I arbetet med att utreda underlag till nya styrmedel för att underlätta användning av spillvärme vill Länsstyrelsen skicka med att styrmedel är ett verktyg av många och att lönsam teknik saknas idag för att utnyttja spillvärme med lågt värmeinnehåll med bibehållen konkurrenskraft. Spillvärme med lågt värmeinnehåll är för Jönköpings län det mest förekommande spillvärmerna då vi saknar tung processindustri i länet. Spillvärme kräver samsyn mellan flera aktörer. Ett sådant samarbete innebär en risk för en verksamhet om den andra samverkanspartnern försvinner eller förändrar sin produktion.

Länsstyrelsen välkomnar en översyn av villkor för kraftvärme. Potentialen idag är sådan att kraftvärme inte går att utnyttja fullt ut varför detta är välkommet.

Markanvändning (inkl. jordbruk och LULUCF)

Förslagen under paketet ”Markanvändning” är bra. Länsstyrelsen bedömer att det bör införas en marknadsplats rörande omvända auktioner för att köpa kolinlagringsnytta. Även återvätning är kostnadseffektiva åtgärder.

Konstruktion och bostäder

Länsstyrelsen anser det positivt att bostadsstöd kan komma tillbaka. Vi ser dock andra behov av stödinsatser som kan komplettera och ge bättre utfall till föreslaget stöd, till exempel miljöanalyser, rådgivning mm.

Åtgärd 14 handlar om hyressättningsregler, momsregler, utrangeringsbidrag men inget om cirkulärt byggande. Åtgärden är för smal och Länsstyrelsen föreslår att förslaget breddas till att också inkludera utredning av hinder för att kunna använda material som inte är av jungfrulig härkomst.

Industri

Här saknas många förslag som Länsstyrelsen har identifierat som viktiga åtgärder sedan tidigare, till exempel Klimatklivet, stöd till energikartläggningar, översyn av Lagen om energikartläggning i stora företag, stärkt miljötillsyn, effekthushållning och bidrag till flexlösningar samt miljöprovningens roll. Länsstyrelsen saknar också åtgärder som berör andra flöden än energi och inte minst hur den

regionala nivån kan vara en motor. Länsstyrelsen föreslår därför att underlaget kompletteras med dessa åtgärder. Även vätgaslagring och annan energilagring samt dess koppling till elektrifieringen av industrin saknas, även detta bör behandlas i detta avsnitt.

Förbränning av plast

Länsstyrelsen vill i detta avsnitt påminna utredaren om att den lokala nivån är nyckeln då förbränning och tillvaratagande sker på kommunala anläggningar. Vi saknar en koppling till detta i paketet.

Förslaget om infrastruktur kopplar an till Handelskammarens i Jönköpings län projekt om plastindustri där transporterna upplevs vara det stora problemet tillsammans med bristen på återvunnen plastråvara. Erfarenheterna från projektet talar för att infrastrukturen ska vara uppbyggd utifrån en regional hantering av plastavfall samt en regional upparbetning till cirkulär resurs.

Arbetsmaskiner

Länsstyrelsen anser att forskning och utveckling av arbetsmaskiner måste bygga på en kraftöverföring som i mesta möjliga mån är teknikneutral samt utgå från en nationell målbild för drivlina och drivmedel till arbetsmaskiner. Utsläppen från arbetsmaskiner kan inte av marknadsmässiga skäl inte vara helt fria från biogena utsläpp av koldioxid. En nationell produktion av drivmedel från jord- och skogsbruk behöver finnas som komplement till helt eldrivna maskiner. Klimatpremien för arbetsmaskiner är därför bred och bra och gynnar en utveckling som bygger på inhemsk drivmedelsproduktion.

EU-politiken som grundförutsättning

Klimatmål

Länsstyrelsen ser det som positivt att verka genom EU för att påskynda omställningen, eftersom EU-politiken ger långsiktighet skapar rammar. Svenska klimatmål är mer ambitiösa än den europeiska nivån vilket har visat sig gynna svensk industri. Dock ser Länsstyrelsen fortfarande vikten av nationella och regionala mål som ett viktigt komplement till EU-mål.

Ateranvändning av byggprodukter

Länsstyrelsen anser att det måste göras mycket mer för att skapa incitament för en ökad återanvändning av byggprodukter. En förutsättning är att krav finns med i bygglagstiftning och att en nationell tillsynskampanj rörande detta utreds. Den som använder ett cirkulärt material kan inte ta fram EPD för den produkten och riskerar att missgynnas i upphandling och försäljning.

Cirkularitet

Att arbeta mot det cirkulära samhället är en av de mest kostnadseffektiva lösningarna på klimatkrisen. Länsstyrelsen är positiv till hårda regler om kvotplikt för återvunnet material på EU-nivå. För att underlätta användningen av återvunnet material bör också kemikalielagstiftningen förändras så att gränsvärden för oönskade ämnen sätts utifrån exponeringsrisker. I Jönköpings län finns det flera verksamheter som har koppling till de cirkulära flödena, exempelvis gjuterier och plastindustri.

Finansiering

Länsstyrelsen är positiv till att Finansinspektionen ges ökade resurser för att hantera resursbrist för det fortsatta klimatarbetet. Arbetet görs bäst i samråd med andra myndigheter för att motverka målkonflikter.

Offentlig upphandling

Länsstyrelsen anser att förslaget om beställarnätverk är bra. Listan på material som omfattas av nätverket kan dock breddas väsentligt och inte enbart vara begränsat till betong. Länsstyrelsen anser också att krav bör ställas vid upphandling av arbetsmaskiner men att dessa krav också ska omfatta entreprenader där arbetsmaskiner används.

Kompetensförsörjning

Näringslivets klimatomställning är kompetensförsörjningsfrågorna viktiga. Området är viktigt för Jönköpings län och det finns tydliga kopplingar till Jönköpings läns regionala utvecklingsstrategi.

Utvidgade processer för lärande

Länsstyrelsen vill lyfta fram att det är viktigt att informationsinsatser och rådgivning i en stödjande infrastruktur riktas till de som har inflytande i skogsägandet. Där berörs flera målgrupper, exempelvis skogsägare och entreprenörer. Att ha i åtanke är att skogsägare inte är ingen homogen grupp varför insatserna måste skräddarsys. I södra Sverige visar ägandestrukturen att det är många små privata markägare med egna viljor och önskningar med sina egna marker.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Jonsson med projektledare Jesper Agrelius som föredragande. I den slutliga handläggningen har även Johan Löwenadler Davidsson, Emma Willaredt och Catarina Kristensson deltagit.